

העם

לרמות! לרמות!

התיקון לחוקי-ההפלות

אומר: הכל ירמו

את חבל, בגדיו

וזעיני כד

מי מנסה לרמות את מי? המסקנה היחידה הנובעת מן התיקון שהוצע לחוקי-ההפלות היא: הכל ניסו לרמות את הכל.

בקואליציה הסכימו הכל לרמות איש את רעהו ברוח טובה — כשכל אחד מן המרמרים מרמה גם את שולחיו ובחוריו. בקמפ-דייוויד הומצאה שיטה: כששני הצדדים אינם מסכימים איש עם רעהו על שום דבר, ניתן למצוא גוטה שכל צד יוכל לטעון לגביה שהיא מכילה את עמדתו שלו — בידועו מראש כי הצד השני יטען את ההיפך. כך גולדה ה-א"י טוננומיה" האומללה, כשהמצרים טוענים שפרושה מדינה-פלסטינית-בדרך, וממ' שלתיבגין טוענת שפירושה ריבונות-ישראלית-בדרך.

השבוע הסיקה מישפחת העמלים את ה-מסקנה הסבירה: העצרת הכללית של האו"ם לא גינתה את חוזה-השלום הישראלי-מצרי, אך גינתה את אותו חלק של ההסכמים המתניים לעם הפלסטיני. עתה ניסו לעשות את אותו הדבר לגבי ההפלות. הוסכם על "תנאים סביבתיים", המאפשרים את הפסקת-ההריון אם הם גורמים נזק נפשי חמור ואם אין להם תיקון סביר. ועוד לפני שיצאו בעלי הנוסחה מן החדר שבו הושג ההסכם עליה, טען כל צד שפירושו של הסעיף המתוקן הוא אחד מזה שבפי חמורו. לדברי אנשי אגודת-ישראל: זהו איסור חמור על הפ-לות מטעמים חברתיים. לדברי הליברלים: זה היתר להפלות מטעמים חברתיים.

אלה גם אלה יצאו מייד לרמות את שולחיהם. הליברלים יצאו לרמות את בר-חיהם. הרבנים יבוכו-ההפלות. אנשי ה-אגודה יצאו לרמות את גדולי-התורה. ה-מנהגים לכך.

כנסת חגגה השחיתות הציבורית הגלוויה.

במשך שבוע ימים הופעלו בכנסת, כימי עט בפרהסייה, כל אמצעי השיחור וההפ-חה. הצעות לטוילים-מסביב-העולם, ל-שינויי-חוקים כדי לספק את תאוותו של ח"כ מתוסכל זה או אחר, להטבות אישיות ומישראליות, עפו לכל עבר. במיוזון חברי-הכנסת דובר עליהן בגלוי-לב ציני, כש-הח"כים מדברים בבזבז גלוי על עמיתיהם, ה-סטרייט" האופנתיים מאתמול, שנגנעו השבוע.

עניין ההפלות הוא, לכל הדיעות, עניין של מצפון — הן בעיני השוללים בתום-לב (רצח של עובדים), הן בעיני ה-תומכים ("זכות האשה לשלוט בגופה"). השקפה דתית והשקפה הומאניסטית מתי-נגשות כאן חזיתות.

באמצע עמדו כמה ח"כים, בעלי מצפון גמיש מאד, שקצרו כותרות ונהגו משני העולמות: הם הצביעו נגד התיקון לפני שולושה שבועות, ואז קצרו פופולריות ו-פירסום-עצמי, ואילו השבוע תמכו בתיקון, מאחר ש-מצפונם בא על סיפוקו. אפשר היה רק לנחש מהו טיב הסיפוק. הרמות הציבורית הגיעה בכנסת לשיי-אה.

בוועדות לאישור ההפלות היה התיקון הופך את הרמות לכלל מקובל, כשכל חבריהוועדות היו משתכנעים, ב-צדק, כי זהו, בעצם, גם רצון הממשלה התכנסת.

בוועדות אלה יודעים הכל כי ההפלות דרושות, וכי ריבוי הילדים בשכבות המפג-רות ביותר של האוכלוסייה הוא קללה מישפחתית. "סביבתית", חברתית ולא-ר-מית. משום-כך היתה נוצרת אוטומטי קנונייה כללית. פשוט היו קובעים כי ה-פלות בשכבות אלה הן תוצאה של "תנאים סביבתיים". הגורמים לנזק נפשי חמור, ושיאינם ניתנים לחישוב סביר. ואילו היתה נמצאת אורחית אמיצה אחת, היה כל העניין מתגלגל לבית-המיש-פט — כמו כל שאר העניינים הלאומיים החברתיים בעידן זה של ממשלה-לא-ממי-שלה (ראה להלן). מדינת הרמאים? אם כן, מי היה יוצא ניוק?

מן הסתם, היו מפילות גם להבא כל מי שמפילות במצב החוקי הקודם.

הממשלה היתה נשארת שלמה, לתקופת-חסד נוספת.

חבריה-הכנסת היו מצילים את נפשם, את כיסאותיהם ואת הטבותיהם.

רק גוף אחד היה מספיד: מדינת-ישר-אל. כי תרגיל נוסף זה של רמאות צינית היה חותר עוד יותר תחת יסודות האמון הלאומי והתודעה דמוקרטית, המעורערים בלאו הכי.

אבל מול כל הגופים שרמו ושהיו מור-כנים להיות מרומים, בלטה דווקא מועצת-גדולי-התורה של אגודת-ישראל, לטובה. היא לא רצתה להיות מרומה — ובעיקר לא על-ידי חבריה-הכנסת של האגודה, ש-אינם אלא נערים-שליחים של הגדולים.

פרשת שכעה

איך יוצאים מזה?

בשני הצדדים רצו

הכל לצאת מן הבויק,

אך נתקעו בו

יותר ויותר

הכל היו תקועים בבויק, ולא ידעו איך לצאת ממנו.

צמרת מערכת-הביטחון, שנגררה לתוך פרשת בסאם אל-שכעה בניגוד לרצונה, חיפשה מוצא של כבוד. היא רמזה למעוני-יניים שהיא מוכנה לפשרה: בסאם אל-שכעה יתפטר מתפקיד ראש-העירייה של שכם, אך יישאר חבר מועצת-העירייה. חוץ מזה יצהיר פומבית כי הוא מתנגד לרצח נשים וילדים.

בהתייעצויות פנימיות, נטו רוב מנהיגי הגדה המערבית לקבל פשרה מעין זו. אולם כאשר התקיימה ישיבה כללית, ב-מישרדה של עורכת-הדין פליציה לנגר, התהפכו היוצרות. המנהיגים התחרו איש ברעהו בנאוומים קטוחים, תבעו במסגרת כי אל-שכעה יחזור לתפקידו כראש-העירייה. אחרת, איימו, תתפורה כל העליות. הזאב והכבש. בשני הצדדים גברה המבוכה, ועדת-הערר הצבאית, ששמעה את עירעורו של אל-שכעה על צורה-י-רוש, בשעה שאשתו עינאיה ועמיתיו עמי-דו בחוץ בנשם השופק, ישיבה וישיבה, ולא הגיעה לכלל מסקנה.

ועדה זו אינה בית-מישפט, אלא חלק מן הרשות המבצעת של הממשל הצבאי. על כן היה מותר לה להיות מושפעת משיקולים מדיניים. אין ספק שהיא הישר-תהה את החלטתה במשך ימים ארוכים, כדי לאפשר לצמרת מישרד-הביטחון ול-ראשי הציבור בגדה המערבית להגיע לידי פיתרון מוסכם.

מאחרי הקלעים נמשכו המאמצים ה-קדחתניים בשני הצדדים למצוא פיתרון שישיביע את הזאב (היוקרה של הממשל הצבאי) וישאיר את הכבש (ההנהגה בגדה) שלם. בקרב אנשי-הגדה נשמעו האשמות הדדיות, כאשר אחדים מהם מאשימים את הקומוניסטים בניצול המצב לעשיית הון פוליטי למיפגלתם המחתרנית. עבוד ש-הקומוניסטים עצמם הטיחו האשמות פרו-עות בכל מי שהעלה את הסברה כי פליציה לנגר, הפרקליטה של אל-שכעה, שהיא גם עסקנית של ריק"ח, אינה מסוגלת להור-שית לראש-העירייה את ההגנה הטובה ביותר.

כדי להקהות את עוקץ הטענה, הופרחו ידיעות על נכונותם של פרקליטים זרים

השבוע פתחה ריק"ח בהתקפה רבת-על אורי אבנרי, מפני שהשמיע בחוגים סגורים בגדה סברה דומה.

לבוא ארצה ולהשתתף בהגנה על אל-שכעה — כאילו היה בכך סיוע לעניין. אסון בעד כורחיו. הכל חדרו מפני ההמשך, אם יתגלגל העניין חזרה לבית-המישפט העליון, וזה יחליט כי אין לגרש את אל-שכעה, יפליטו הכל אנחה של רוחחה. אך המצב המישפטי הוא מסובך, ואם בית-המישפט לא ישוכנע באי-חוקיות צורה-גירוש, לא תהיה למישרד-הביטחון כימעט ברירה אלא לגרש את האיש — כשהוא משוכנע בעצמו כי זהו אסון.

מישפט

סצירה למקליטי-סתר

כל הקלטות הסתר שנערכו

עד היום עדי-י המישפטה,

הוכרוזו כבלתי-קבילות

כאשר ישבו יוסף אפון ויוסף ישראל בבית-הקפה שליד תחנת המישפטה, לא ידעו כי יחד עם החביתה בפיתת שסיפקה להם המישפטה, היא גם הטמינה מכשיר הקלטה משוכלל. השניים היו עצורים ב-אוחז הזמן, באשמת ניסיון לפרוץ לבית-המישפט המחוזי בתל-אביב ולהבריח משם את הרצל אביטן וחבריו, החשודים בשוד בל"ג.

מכשירי ההקלטה התגלה כיעיל. סליל ההקלטה וכן התמליל של אותה שיחה הור-גשו לבית-המישפט כמוצגים, על-ידי התור-בעת ריקי שפיזור.

אלא שאז קם סניגורו של ישראל, יע-קוב כהן, והשמיע טענה מפתיעה. מאחר שהשיחה הוקלטה אחרי חודש יולי השנה, היא היתה חייבת למלא את תנאי החוק להאזנת-סתר. איש מישרדה המקליט ב-מקום ציבורי, חייב אף הוא בהסמכה מיר-חדת. אמנם היתה הסמכה לכל "אנשי ה-מישרדה הנמנים על יחידות החקירות ו-הלחימה בפשע". מר"ח 11 בנובמבר 1979, חתומה על-ידי ניצב אהרון שלוש. אולם הסניגור טען כי הסמכה זו אינה מספיקה. החוק דורש הסמכה מיוחדת לכל מקליט ברשות הרבים, ואילו הסמכה גורפת כזו של ניצב שלוש אין בה כדי למלא את דרישות החוק.

התובעת טענה כי אמנם אין זו הסמכה אישית, אך אין זו גם הסמכה גורפת וכל-לית. היא לא הסמיכה כל שוטר לעשות הקלטות כאלה, אלא רק את אנשי החקיר-רות והלחימה בפשע; הסמכה כזו היא די מיוחדת כדי למלא את הוראות החוק

לקוראי העולם הזה
העלייה המסחררת של הוצאות-הייצור של חשבונות מחייבת את "העולם הזה" להעלות את מחיר-הגיליון בהתאם לקצב האינפלציה. כדי להקל על הקוראים, החליט "העולם הזה" להעלות את המחיר באופן הדרגתי, על-ידי העלאה מתונה מעט מעט. השבוע עולה המחיר מ-30 ל-35 לירות — עלייה של 16% בלבד. "העולם הזה" מקווה כי קוראיו-אוהביו יתייחסו בהבנה להעלאה הכרחית זו, וגם להעלאות הבאות שיתחייבו מן המצב הכלכלי בעידן הליכוד.

עינאיה אל-שכעה מול כלא רמזה* גם בבזבז, גם בגשם

החדש להאזנת-סתר. קצת הקרחון. השופט חיים דבורין נכנס ללישכתו, וכאשר יצא משם היו אנשי המישפטה בצרות. החלטתו העקרור-נית של השופט קבעה, כי הסמכתו של ניצב שלוש אינה מספקת כדי למלא את הוראות החוק החדש. החוק, שגולד אחרי מילחמות ומאבקים רבים, מיועד למנוע האזנות-סתר, וכל יוצא מן הכלל, כמו הסמכתו של איש מישרדה להקליט במקום ציבורי את שיחתם של העצירים, צריך הסמכה אישית מיוחדת ונפרדת. הסמכתו של ניצב שלוש אינה מספיקה. השופט לא קיבל את סליל ההקלטה ואת התמליל.

היו אשר היו השלכות החלטתו זו ב-מישפט הנוכחי, אפילו ייצא ישראל זכאי, אם לא התיינה ראיות מספיקות נגדו ללא הסליל, זהו רק קצהו של קרחון מישפטי. אין לדעת כמה הקלטות בנוסח זה עשתה המישפטה מאז חודש יולי השנה ועד היום. אך ברור כי כולן הסתמכו על אותו היתר גורף של ניצב שלוש. פסילתה של הסמכה זו, הן לעניינים פליליים והן ל-עניינים אזרחיים, על-ידי השופט דבורין, מעמידה בספק את הצלחתם של כל המיש-פטים התלויים בהקלטות אלה.

התביעה במיליכוד. הדרך היחידה ל-ערער על החלטתו זו היא במיסגרת העירעור על פסק-הדין במישפט כולו. שכן אין דרך לערער על החלטות בניינים במישפט פלילי. אי לכך יאלצו המישפטה התביעה לחכות עד תום המישפט הנוכחי, ולהגיש עירעור אם אחד הנאשמים ייצא זכאי. במיסגרת עירעור זה יוכלו לבקש את שינויה או ביטולה של ההחלטה בעניין הקלטות-סתר. אולם אם, למשל, לא ייצא אף אחד מהנא-שמים זכאי, תהיה התביעה במיליכוד נואש. היא לא תוכל לערער על פסק-דין של הרשעה, וההחלטה הפוסלת את הקלטות-הסתר תישאר בינתיים בתוקפה.

המישפט

מימשל על-ידי מישפט

בצמרת המדינה נוצר

חזק ריק — ובית-המישפט

העדיין נספג תרבו

הממשלה היא פרלמנט-זוטא. העוסק בוויכוחים אינסופיים, כשכל מילה דולפת החוצה עוד לפני תום הישיבה. הכנסת היא גוף משותק, כשהשיתוק מלווה בשע-רוריות קולניות. רק בית-המישפט מתפ-קד כראוי, או בית-המישפט מנהל עכשיו את המדינה

הערכה צינית — או מפוכחת — זו, הושמעה השבוע בשיחה פרטית מפי אחד הפקידים הבכירים ביותר במדינה. היה לה על מה לסמוך. שרוש פרשות. בזו אחר זו, התגלגלו כל ההכרעות החשובות במדינה אל בית-המישפט. בין השאר:

פרשת אינן-מורה. הממשלה (המשך בעמוד 36)

בהפגנה בשעה שוועדת-הערר דנה בעניין בעלה. אחת המפגינות האחרות מל-בישה לה כסות נגד הגשם השוטף.